

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Negyed évre . 1 frt 50 kr.

A lap úgy szellemi mint anyagi részét illető küldemények a lap tulajdonosnak küldendők.

SZABADKA.

Társadalmi, közművelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyilvántartás 25 kr.
 Befizetési minden hirdetésnél 30 frt.
 Előfizetések és hirdetések Bittermann József könyvnyomdájában fogadtattak el.
 Kéziratok nem adóznak vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik hetenkint egyszer vasárnap.

Egyes szám ára 15 kr.

Polgári fiu-iskolát Szabadkának.

Ha végig tekintünk nagyszámu népes iskoláinkon s megfigyeljük az általuk elért üdvös eredményeket, lehetetlen hogy örömmel ne teljék el szívünk a nemzeti közművelődés ügyének alig pár rövid évtized alatt ilyen fölrendülése és felvirágzása fölött. S habár e téren még mindig nagyon sok a tenni való, bizvást hisszük, miszerint nem messze van már ama nagy mondás beteljesültének ideje, amikor: „nem lesz magyar az országban, a ki legalább írni s olvasni ne tudna.“

Mindenesetre dicséret illeti meg e város lakosságát azon áldozatkészsége és buzgalmaért, melylyel — átértve a kor intő szózatát — nem rettent vissza semmitéle áldozatoktól, csak hogy e város minden fiának módot nyújtson legalább azon legcsekélyebb elemi ismeretek elsajátíthatására, melyek az ő élethivatásának sikeresebb üzéséhez megkívántatnak.

Idővel a haladó kor mindinkább fokozódó igényeinek megfelelőleg magasabbfoku iskolák felállítása vált szükségessé. Így keletkezett ma már szépen virágzó főgymnasiumunk, a női tanítóképző intézet, a polgári leányiskola, zenede, stb. melyek mindannyian hivatásuk magaslatán állanak s városunknak csak dicsére válnak.

Bármennyire örvendetes és dicsérendő dolog, hogy Szabadkaváros a népnevelés s a közművelődés ügyének előmozdítása terén mondhatni vezérszerepet visz, mindazáltal a fejlődés örök törvényei szerint a már elért eredményeknél megállapodnunk nem szabad. A létező iskolák ma már alig elégségesek s nem felelhetnek meg teljesen rendeltetésüknek.

A haladó kor kérlelhetlen logikája s a

nyugati művelt nemzetek folyton erősödő versenye nagyot változtatott az emberiség gondolkodásának irányán. A mindinkább tért hódító realismus utat talált mindenhová, azzal az elfogadható jelszóval, hogy: „csak vagyonos és művelt nemzet lehet szabad és független.“ A nemzeti meggazdagodásnak kulcsa pedig a földművelés, ipar és kereskedelem fejlesztése s felvirágoztatásában van. Ugy de a földművelés s ipar nemzetközi magasfoku fejlettsége az általános műveltség mellett nagy szakbeli képzettséget igényel, mit sem a népiskola, sem a gymnasium nem adhat. Nagy szükségünk volna tehát egy földműves, polgári vagy valamely ipari szakiskolára, ahol a tudományos pályára tehetséggel, hajlammal és hivatással nem bíró gyermek az általános műveltség elsajátítása mellett még valamely gyakorlati pályára is kiképeztesék.

Hogy városunknak a lakosság számára nyárhoz képest mily égető szüksége volna egy polgári fiu iskola, vagy esetleg valamely alsóbbtoku földműves iskola létesítésére, erre nézve elég rámutatnunk azon feltűnő aránytalanságra, mely főgymnasiumunk alsó és felső osztályai közt — a tanulók számát tekintve — mutatkozik. Mig ugyanis az első osztály tanulónak száma csaknem megközelíti a 150-et, addig a nyolczadikba már alig jön fel több 18—20 tanulóval, sőt az érettségi vizsgálatot sikerrel letett tanulók száma még kisebb százalékot tüntet fel. Ezzel szemben az alsóbb osztályok annyira túltömöttek, hogy például csak az előző tanévben is a felsőbb tanhatóság az első osztályu tanulók túl nagy száma miatt indítatva érezte magát egy harmadik párhuzamos I. osztály felállítására iránt megkeresni a városi hatóságot, mint az intézet fentartóját.

A gymnasiumi alsóbb osztályok eme feltűnő túltömöttségének egyik oka kétségkívül ama minálunk is — mint egész országszerte divó — ama betegség, melyet közoktatásügyi miniszterünk „febris gymnasialis nervosa“ néven említ egyik levelében. A teli- és félvér aristocratiához vagy a honoratior osztályhoz tartozó szülők még mindig megtartották amaz elfogult gondolkozásmódjukat az iparos-kereskedői s egyáltalán a gyakorlati pályákkal szemben s fiuknak csaknem teljes tehetséghiánya mellett és hajlama ellen is tetemes anyagi áldozatokkal tolják, csusztatják őt keresztül a gymnasiumi 8 osztályon és nagy nehezen az érettségi vizsgálatokon. Hja mert a név, a szülők állása, a nexus azt már így követeli.

Nem különben a földművelő, iparos és kereskedői osztályhoz tartozó szülők úgy vélik leginkább gyermekük iránti szeretetüket bebizonyíthatni s szülői kötelességüket teljesíthetni, ha — mint mondani szokás — fiukat „úr rá“ neveltetik. Mintha bizony egy szakmáját alaposan értő szorgalmas, józan életű iparos nem volna nagyobb úr, mint az a középtehetségű, érettségit sőt sokszor akadémiai pályát is végzett írno k vagy napidija s, aki sokszor az érettségi elvégezte után még 8—10 évi szellemi és anyagi küzködés dacára sem bírta tovább vinni a legszükségesebb „mindennapi kenyérnél“, amiért mindnyájan imádkozunk.

A másik legfőbb oka a gymnasiumi alsó osztályok túltömöttségének, hogy nincs olyan alsóbbfoku szakiskolánk, a hova a szülő elküldhetné gyermekét, akit a földművelői-, iparos vagy kereskedői pályára szánt; minélfogva kénytelen a gyermeket az elemi osztályok sikeres elvégzése után gymnasiumba járattani.

A „SZABADKA“ TÁRCÁJA.

HARMADSZOR.

— Novelette. —

Írta: FÜLLER GYÖZÖ.

(Vége.)

Azt az utolsó szót nagyon meg nyomta az öreg s ráadásul még a bajuszát is megpödörte.

Az a hang sehogy sem tetszett nekem . . .

— . . . Hát édes, kedves urambátyám, Ella is amolyan karakter nélküli perszóna?

— Dejszen, azt meg már én mondom, hogy még az is hunczfut, a ki csak gondolni is mer felőle olyas valamit! . . .

. . . No meg ez a heves, hirtelen megszületett pártfogás is szegot ütött fejembe! . . .

Olyan különösen éreztem magamat, mint a mikor valami rossz bekövetkezésétől tart az ember.

Úgy kiestem a szerepemből, hogy éppen nem találtam szükségesnek kijelenteni Gazi bátyám előtt, hogy „ime ez az Ella az én szívem választottja!“ . . .

Hm! . . . hm!?

Talán még sincs igaza annak az én urambátyámnak abban, hogy a fiatal embernek „harmadszor“ meg kell nősiülnie! . . .

Attól a naptól kezdve, a melyen az öregot Ellával megismertettem, minden megváltozott.

Ellácska az én hűséges kurizálásomra csak „ühüm“-mekkel felelgetett s az ajkait bigyesztgette, — az én kedves urambátyám pedig még hegyesebbre pödörte

ki a bajuszát, sőt — a mint észrevettem, — deresedni kezdő haját is festeni kezdte.

S a mi leginkább okot szolgáltatott a gyanura, az azon körülmény volt, hogy az én kedves urambátyámat gyakran ott kaptam a czukrászdában, a mint Ellával halkan sugtak-bugtak.

Ezek a titokzatos előjelek igen természetesen kínos, gyötrelmes napokat okoztak szegény fejemnek. Bánatos szívvel bolyongtam a bizonytalanság labirintjában keresve a nyomra vezető fonalat, — csak, hogy sajnos! nem akadt Ariadném! . . .

Álmatlan éjszakák hosszú sora után végre is rászántam magamat a keserű pohár kiívására — s meginterpelláltam a kis hamist.

— Hallja-e, édes Ella lelkem, meddig fog még maga engem az orromnál fogva vezetni?

— Semeddig, . . . eszembe sincs effele! . . . felelé nevetve.

— Hogyan? tehát elfelejtett már mindent.

— Mit?

— Mit? (Oh! szívem repedj meg!) Hát azt a bizonyos perczenetet, a melyben „az ökröt szarvánál“, engem pedig „szavamnál fogott meg?“

— Ah! . . . igen . . . igen! . . . arra emlékszem! (Hái! Istennek! csak hogy emlékszik!)

— Akkor tehát, . . . tagolám örömpesve, — ön az én kis feleség . . . .

— . . . Uram ne tovább! . . . ordítá a sárkány (sic!) az effelére nem jogosítam fel önt! . . .

Hát így vagyunk?

És ha szabad tudnom, — kérdem gúnyosan, —

miről szoktak olykor-olykor az én kedves Gazi bátyámmal autogni?

— Kérdezze meg tőle magától! . . .

Kivoltam fizetve apró pénzzel . . .

. . . Hát hiszen jól van! . . . Ha csak annyiban van a dolog, megkérdem én tőle magától is.

Az öreg éppen délutáni álmát aludta.

Fölvertem kegyetlenül; hadd érezze ő is, hogy mi az a keserűség.

— No . . . no . . . micsó . . . micsoda? . . . ki . . . az? . . . kapkodott az öreg, két öklével a szeméit dörzsölve.

Én volnék biz a, kedves bátyám! Csak azt jöttem megmondani, hogy gyönyörűen megcsaltak.

— Kicsoda? . . . az árendásod?

— Dehogy! . . . Másvalaki . . . a kit úgy hívnak, hogy „Ella.“

Melyik Ella? (Még mindig nem akarta érteni.)

— No, hát az a czukrászdai.

Hm!?

— Azt a leányt oly igazán szerettem, hogy soha senki sem fogja őt úgy szerethetni . . . s ő? . . . csak hitegetett engem.

— Hm . . . hm!?

— Mégis csak igaza van urambátyámnak, hogy az effele perszónák karakter nélküliek! Ella is csak olyan.

Az öreg úgy neki dühödött e szónak, hogy azt hittem, hogy a villámokat szóró Jupiter áll előttem.

— Ecsém! . . . fogd be a szád-t! Csak azt mondom, hogy jól megrágd a szót, mielőtt kiköpted volna, mert . . .

Nem mintha ez az ő intenióival megegyeznék, mintha talán szándéka volna fiát tudományos pályára neveltetni, csak éppen szükségből, hogy éppen otthon láb alatt ne legyen, hogy eltöltse idejét, míg majd annyira megerősödik, hogy mesterségre, vagy a gazdasághoz a szállásra mehet.

Természetes, hogy az ilyen növendékek, kik minden hivatás és jóakarát nélkül népesítik be a gymnasiumi osztályok tantermeit, csakis a statisztikai táblázatok számhalmazát szaporítják s csak örökös akadályul szolgálnak a miniszterium és a felsőbb tanhatóságoknak az oktatás színvonalának lehetőleg emelését sürgető rendeleteinek kivihetésében. Sőt nem egy esetben éppen ezek a kiselejtezni való elemek követelik meg annak a sokat emlegetett „niveau”-nak leszállítását, a mi természetesen csak hátrányára válik az egész intézetnek. Akad ugyan egy-kettő ezek között is, akire mégis ragad valami, ami azonban csak arra elégséges, hogy a gyermekük szép (?) tehetsége iránt elfogult szülőket félrevezesse s nem ritkán csak 5-6 évi sikertelen iskoláztatás után ábrándítsa ki őket vérmes reményeikből, a mikor már késő dolog más pálya választására gondolni.

Ezzel szemben általánosan hangoztatott a panasz, hogy mezőgazdaságunk egyre pang s már csaknem a válság felé közeledik, hogy földművelőink megmaradva apáik kezdetleges földművelési rendszerénél, csak az anyatermeszetre bízva magukat, a föld okzerű kihasználása terén a szomszéd államok földművelői mögött messze elmaradnak, mert azok példáján okulni s a maguk kárán tanulni nem tudnak vagy nem akarnak; hogy iparunk minden erőlködésünk dacára — habár a nagymérvű haladás e téren nem tagadható — még mindig nem áll azon a fokon, hogy izlés, csín, olcsóság tekintetében a külföldivel kiállja a versenyt. Ez különben nem is csoda, mert annak a sok mindenféle, sokszor egymásnak ellentmondó újításnak, reformáló szabályrendeletek és kormányintézkedéseknek eddigelé még inkább káros és bénító, mint üdvös és áldásos hatását tapasztaltuk. Hiába! egy lábdoobantással nem emelhetjük az eddigelé elhanyagolt ipart a virágzás ama polcára, ahova az csak a fejlődés törvényei szerint juthat. A mi meg kereskedőinket illeti, nincs meg bennök az élelmeség, az élénk vállalkozási szellem, a kitartás, a pontosság, szoliditás, mind oly tényezők, melyek nélkül kereskedelmünk felvirágzása s így közvetve nemzeti vagyonosodás nem képzelhető.

Mind e felsoroltuk hiányok abban lelik egyszerű magyarázatukat, hogy még mindeddig

nincsenek — vagy csak nagyon gyéren vannak s z a k k é p z e t t földművelőink, kereskedőink s iparosaink.

Itt az ideje, hogy szakítsunk azzal a gondolattal, hogy csakis a tudományos pályára készülő emberek számára kell iskolákat állítanunk. Mindinkább be kell látnunk, hogy a földművelő, iparos és kereskedői osztálynak is meg kell adni a módot az általános műveltségen kívül amaz ismeretek megszerzésére, melyek a saját életcéljaik megvalósítása, önboldogulásuk s közvetve a nemzetes: szellemi és anyagi erejének növelésére szükségesek. Rég beláttuk már ezt hazánk buzgó kultuszminisztere s oda is irányul minden törekvése, hogy az ország több vidékén, real-irányú, polgári, vagy pedig a vidék szükséglete s az ott leginkább üzött iparágak tekintetbevételével ipari-szakiskolák létesítése által a nemzet ifjainak figyelmét az anyagi előnnyel kínálkozó gyakorlati pályák felé fordítsa.

A mi viszonyainkhoz képest többféle okból legcélszerűbbnek tartanók egy polgári fiú iskolának létesítését. A sajtónak hivatása ily, a közművelődés előmozdítására célzó ügyben kezdeményező szavát felemelni, vajha azok, kik az eszme megvalósulása érdekében oly sokat tehetnek, magút az ügyet emelnék.

Szabadka sz. kir. város törvényhatóságának f. évi augusztus 25-én d. e. 9 órakor a „Post város”-hoz címzett szálloda nagytermében tartandó közgyűlésének tárgysorozata:

1. Törvényczikkék meghirdetése.
2. Igazságügyminiszter ő nagyméltóságának leírata, melyben igazságügyi miniszterre történt kineveztetése alkalmából a város közönsége részéről hozzá intézett üdvözlő iratra köszönetét nyilvánítja.
3. Miniszteri leirat, mely szerint a városi gyámpénztár állására vonatkozó 1885. évi mérleg helyesnek találtatott.
4. Miniszteri leirat, mely szerint a Palics fürdőintézetre vonatkozó szabályzat pótlás végett leküldetett.
5. Polgármesteri jelentés a közigazgatás állapotáról ez év első és második negyedére vonatkozólag.
6. Számvevőszégi gyakornoki állás esetleges betöltése.
7. A tanács betérjesztí a kerületi orvosok által szedendő látogatási díjak és a szegénységi állapot mikiénti meghatározása tárgyában alkotott szabályrendelet tervezetét.
8. Máramaros megye közönségének átírata az alispán mint közbirtokossági elnök személye ellen intézett vádakkal szemben foglalt álláspontjuk feltüntetés tárgyában.
9. Zólyom megye közönségének átírata melyben a községi pénzkezelés ügyében az országgyűlés képviselőházához intézett feliratuk pártolására és hasonló szellemű felterjesztésre kéri fel a város hatóságát.

Már hogyne tudnám? felelém én is tréfásan. „Harmadszor” — ha már talált egy hüin szerető szívet, azt ne engedje magát elszertettetni senki Istenfia által és csak így „negyedszer” nősüljön meg!

— Mondasz valamit! mormogott az öreg s hátat fordítva csekélységemnek, bájos feleségén kezdte legeltetni szemét, a ki épp' egy nyalka gavallér karjain lejtette a lakodalmas táncot.

(Kedves urambátyám, nem gondol magában olyan valamit, hogy az a kigyelmed felesége ezt az egész életet másnak a karján fogja végig lejtetni?)

Én még mindig nőlen vagyok — s időtöltésből mindennap eljárók a Gazi bátyám feleségéhez — kurizálni.

Az öreg s Ella néni mindig szívesen látnak, — sőt a nénike olyan előzékeny, hogy mindig csókkal fogad. (Notabene: rokoni csók!)

A bátyó ugyan jól látja, hogy az a csók a rendnél valamivel czuppanósabb, de hát nem szól semmit. Minek is beszélne ő már, a mikor úgy is nemsokára sirba viszi az az átkozott podagra!

(És zárjel között legyen mondva, hogy bizony nem is igen siratnók az öreget, mert mi Ellával már rég megállapodtunk abban, hogy — ha özvegygé lesz, — egy pár leszünk!)

(Mindazonáltal dupla zárjel között legyen mondva hogy én Ellát úgy a faképnél hagyom, valamiképpen ő ott hagyott engem — először!))

10. A vallás- és közoktatási bizottságnak jelentése az 5. körben egy új ovoda felállítása tárgyában.

11. A számvizsgáló bizottságnak jelentése az 1885. évi árvapénztári letét számadások eszközölt felülvizsgálata és a felmentvény megadása tárgyában.

12. A közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának határozata Sztoczek Károly városi alszámvévő elleni fegyelmi ügyben.

13. A polgármesternek ítélete Jetsch Lajos városi állatorvos elleni fegyelmi ügyben.

14. A tanács határozata Tóh Dániel tanyai tanítónak 5-öd éves korpótlékának megállapítása iránti kérvénye tárgyában.

15. A tanács javaslata a szt. Ferenczrendi zárda mellett egy új utcának mily feltétel mellett kiépítése tárgyában.

16. A tanács javaslata a járványkórházra vonatkozólag.

17. A tanács javaslata a járványkórházhoz szükséges melléképületek építése iránt elteremtett árlejtés eredménye tárgyában.

18. Ugyanannak javaslata a tompa-kelebiai és tompa-kőrösi földek haszonbérbeadása iránt elteremtett árverés eredménye tárgyában.

19. A főmérnöknek jelentése a Bulyovics Péter és Salga Mátyas helybéli lakosoknak kiképzötetés végett városi segélyezés iránt beadott kérvények tárgyában.

S a még ezután beérkezendő s a főjegyzői hivatalban megtekinthető ügydarabok.

A helyb. kath. legényegyesület köréből.

A helybéli kath. legényegylet elnöksége, miután az együletet megalakítani sikerült, annak fönmaradását is biztosítani törekszik. E célból a legényegylet számára állandó lakást azaz tulajdon házat szerezni igyekezik. A kath. legényegylet szükségleteinek legnagyobb részét a házbért eddig is a pártoló közönség bőkezűségétől fedezte, de ezen összeg azután az együletre elveszett; most egy életre való tervvel ezen házbér összegben akarnak lassanként egy házat magukévé tenni. E végből miután az együletnek jelenleg ezer fűt készpénze van, mintegy 7000—8000 fűt kamat nélküli kölcsönre volna szükség, melyen a ház megvétetnék és az évenként házberre kiadott 400 fűttal a kölcsönvett tőke törlesztetnék. Ennek elérése végett 25 fűttos részlet kötvényeket bocsát ki ez egyület aláírás és beváltás végett, ezekből azután évenként ki-sorsolnának 400 fűt értékig, és a házberre adandott összeggel beváltanák. Az aláíró pártoló jötevők ez által egy céljaiban a legüdvösebb egyület felvirágzását tennék lehetővé, mely hivatva volna nemcsak az iparos segédek jötevő menhelyévé lenni, hanem legalább idővel, az önálló iparosok kedves emlékü találkozó helyévé válni. És mindenhez a jötevők, miután tőkékjök vissza fizetése az egyület összvagyonával biztosítottatik, csak ezen tőkékjök esetleg pár évi kamatját ajándékoznak oda. Csak üdvözölhetjük e vállalkozást a társadalmi élet terén, és visszaemlékezve a zászlószentelés alkalmával az egyület iránt nyilvánult rokonszenves érdeklődésre, sikert jósolhatunk az érdemes vállalkozásnak.

Válasz a „Bácskai Ellenőr”-nek.

A „Bácskai Ellenőr” legutóbbi számában egy nyílt levél van közzé téve a polgármester urhoz címezve.

Ezen nyílt levélben olyan dolgok vannak közölve, melyek az én hivatalos működésem telett volna-nak hivatva erőszakos kritikát tartani.

Az elferdített előadás tisztázására szolgáljon a valóság, és legyen mindenki meggyőződve, hogy állításaim valósága nem csak papíron áll, de be is bizonyítható.

A „Bácskai Ellenőr” azt állítja, hogy én a feleket zaklatom?

Az a szoros felügyelet és vizsgálat, melyet a város érdekében tettem és teszek, az nem zaklatás, hanem a várost megillető jog, mert a városnak, mint az italmérsi jog tulajdonosának nem csak ahhoz van joga, hogy valamely italmérsi üzletet naponként többször megvizsgáltsasson, hanem a Koch Hermaun-féle palinkamérésnél telmerült és felsőbbi forumban miniszteri rendelettel eldöntött ügyben még ahhoz is, hogy valamely italmérsi üzletben ügynököt, az üzlet megnyitától annak bezártáig folyton ott tarthassa.

E kifogásolt eljárásom czelszerűségét igazolja azon körülmény, hogy a többszöri vizsgálat folytán egy hét alatt az elmérsi többlet palinkánál 150 literrel többet mutat fel, s a mi hetenként 15 fűt, évenként pedig 780 fűt jövedelem emelkedésnek telet meg.

Ami a kelebiai bucsu alkalmával történt eljárásomat illeti, az a következő:

Minden évben megszokták ott a bucsut tartani. Ilyen alkalommal a nép valóságos dárídót tart és sok bort fogyaszt.

Az ilyen helyeket a bérlő vagy a város ellenőriztetni szokta.

Most már pozitíve meg voltam győződve, hogy az öreg az a kertbe járó kutya, a ki elugatta a szeretőmet.

Viczezelni kezdtem.

— Ejnye urambátyám, de pártját fogja annak az Ellának? . . .

— Mi közöd hozzá? . . .

— Semmi . . . éppen semmi! . . . hanem hát csak azt bátorkodnám megjegyezni, hogy „nem hoz szegényt a familiára az eff . . .”

Tovább nem mondhattam, mert Gazi bátyám olyan dühbe jött, hogy jobbnak láttam elpusztulni a látóhatárról . . .

A nóta vége mégis csak úgy végződött, hogy Ella a Gazi bátyó felesége lett.

Jól tette! Gazi bátyám mellett kényelem várt reá, míg én csak a nyomort festhettem elébe.

Szép tudomány a számítás, még akkor is, ha mindjárt hölgyek praktizálják! . . . Nagyon élesít az elmét!

Hanem azért a lakzira engem is meghívtak és én — el is mentem.

Hadd lássa meg a hamis, hogy csak azért se búsulok valami rettentően utána! (Hirtelen lángra lobbant szerelem, hirtelen alszik el!)

A dárídón aztán kibékültem Gazi bátyámmal is, meg Ellával is.

Az öreg (pardon!) széles jó kedvében megest csak nekem rontott.

— No kedves öcsém, tudod-e még, hogy mit kell a fiatal embernek „harmadszor” csinálnia?

Én is kimentem Kelebiára, és azt tapasztaltam, hogy a pusztai kocsmabérlők, még csak sátorokat sem állítottak.

A bucsun igen nagy számban vett részt a nép, és azt is láttam, hogy kocsmák nélkül is igen sok ittas ember van.

Később egyik érdekelt bérlőfel kérelmére, de másrészt a város által birt fogyasztási adó érdekében is, oda mentem azon lakáshoz, a hova és a honnan legtöbb embert láttam ki- és bejárni, és ez Zöldhegyi József gépész lakása volt.

Mikor bementem, a házi-gazdát illedelmesen felszólítottam, hogy igazolja borát, hogy hol vette és a fogyasztást kifizette-e?

Erre Zöldhegyi József gépész a legdurvább módon fellépett és kijelentette, hogy az ő bora deputatum és nem tartozik számolni, hozzá még kidobással fenyegetett.

Én nem akartam az ily rabiátus emberrel tovább perlekedni, kifelé iparkodtam. Amint kiértem, még mindig nyomomban volt a házi-gazda, és mikor szemtelen gorombaságait visszautasítam, nekem esett és bottal karomat megütötte.

Ezután, hogy fedezet nélkül ki ne tegyem magam a hasonló bántalmazásoknak, a tisztartóhoz mentem, a hová nemskóra eljött Zöldhegyiné és mindennemű ajánlatokat meggett — az uradalomnak egy tiszte által — a kibékülésre, de a melyeket én visszautasítottam.

Másnap fedezet alatt elmentem a nevezetthez, még akkor is ott találtam 2 akó bort, melyet igazolni sem tudott, hogy milyen bor, s meg van-e erte a fogyasztási adó fizetve?

Különben szolgáljon az alábbi szakasz felvilágosításul.

A fogyasztási adó törvény 62. §.

„Azon italkészlet, mely sem szemleivel, sem adóbarczával nincs igazolva, gyanu alá esik és íranta a jövedék áthágási vizsgálat azzonnal megindítandó.”

Ezek után azt kérdezem a „Bácskai Ellenőrben” nyilatkozó több polgártól, hogy volt-e alapja eljárásomnak a város érdekében? Elítélhető-e fellépésem akkor mikor a város érdekében kiteszem magamat súlyos sértéseknek.

Különben is Br. Rédlí hivatalnokai s cselédjei szeretik a deputatum bort emlegetni akkor is mikor az nincs is, de ha van is, még akkor is törvény szerint előlegesen bejelentendő és igazolandó a bornak más helyiségbe való átvitele.

Tapasztaltuk a tisztartónál, hogy 20 akó jeltelen és fizetetlen borral fogatott meg, hát az is deputatum bor volt? Ha az volt miért nem igazolta magát?

Különben ez ügyben már megtottem a kelő törvényes lépéseket.

A mi a helypénzszedőkkel való aratást illeti, szolgáljon felvilágosításul az alanti nyilatkozat:

N y i l a t k o z a t .

Atulirottak mint helypénzszedők, de betivásáron kívül bárkinek is napszámdíj mellett munkára eljáró egyének ezennel kijelentjük, hogy Novákovits Bódóg fogy. adóhív. vezető ur apjánál igaz ugyan, hogy aratni voltunk, de az is igaz, hogy megérdemelt napszámunkat nekünk hiánytalanul a hivatalos helyiségben ki is fizette.

Kelt Szabadkán 1886. augusztus hó

Czinderits Simon Bénis Lázár
Csóvits Antal Vujkovits Illés
Czinderits Ferenc Olyuz Pál

Szabadkán 1886. aug. 19 én

Novákovits Bódóg.

Törvénszéki csarnok.

(A felelős örök.) A nálunk divatban levő felelős örök intézmény nem ritkán összeütközésbe jön a büntető törvényvel. Multkor említettük e helyütt, hogy egy felelős örök embert, kire gyanuja volt, annyira megkínzott vallatás közben, hogy a szegény ember más nap kiadta lelkét. Még is kapta azért a 7 évi fegyházat.

Azok a felelős örök azt hiszik, hogy a puskát, melyet a községtől kapnak, tetszésük szerint használhatják és az ellenségeik számát azzal ritkítani szabad.

Igy gondolták Simon István és Alföldi János dauvai felelős örök, hogy itt az alkalom egy pár ellenségtől megszabadulni. Mikor megtudták, hogy ellenségeik a Gálóékat a katymári bucsun vannak, összebeszéltek, hogy azokat megtámadják és tőlük megszabadulnak. Puskákkal, revolverekkel felfegyverkezve lesbe álltak.

A Gálóékat estelig mulattak a bucsun, azután este szép holdvilág mellett két kocsin indultak haza felé és már közel is voltak Dautovához, mikor egyszerre három lövést intéztek a kocsiira, az egyik lövés által Gáló Pál feje megsérült. Gáló Pál kiabálására a kocsikat megállították és Gáló Pál kiugrott megnézni azokat, a kik lötek. Utánna jött testvére Gáló Mihály és Tarnay György, midőn az ut mellett levő orgona bokrokhoz közeledtek, onnan két fegyverkezett ember ugrott ki, ezek pedig utánuk. Üldözés közben az utonállók még négy lövést intéztek az üldözőkre, míg

végre Gáló Pálnak sikerült az egyik utonállót megfogni. Ráismert: Alföldi János volt. Most a kettő közt kezdődött a dulakodás, Alföldi ijedtségében segítségül hívta társát és midőn látta, hogy már Gáló Mihály is ott van, jajveszékelve társának kiabálta: „Lódd agyon a Misát.” Erre társa Simon István revolveréből négyszer lőtt Gáló Mihályra és földre terítette.

A most beállott zavart használva a két utonálló megszökött. Tarnay és Gáló Pál pedig a sebesülteit kocsira tették és hazavittek.

Simon István és Alföldi János tettesek befogatásukkor mindent tagadtak, de elvégre a lelkiuradalások által kényszerítve, maguk jelentkeztek a vizsgáló bírónál és beismerték tettüket.

A szabadkai kir. törvénszék szüneti tanácsa, mely következőleg alakult meg: elnök: Biró Antal, előadó: Crainiceanu Mihály, szavazó: Baky Gedeon, dr. Horváth Móricz védő ügyvéd meghallgatása után vádlottakat a btk. 279 és 65. §-ai szerint gyilkosság büntetésének kísérletében, továbbá a btk. 279 és 69. §-ai szerint szándékos emberölés büntetésében és pedig elsőrendű vádlottat mint tettest, másodrendű vádlottat pedig mint felbujtót bűnösöknek mondta ki és ezért külön-külön 13 évi fegyházra és 19 évi hivatalvesztésre ítélte.

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Modern Tantalusok.

— Elbeszélés. —

SOLYMOSI SÁNDORTÓL.

(Folytatás.)

Az első levél:

Karászna 1885. április 1.

Kedves barátom.

Levelemben a dátumnak teljesen megfelelő dolgokat fogsz találni. Ha mindazt, mi velem történt, más valaki beszélné el, szemébe nevetnék s azt mondanám neki, hogy: Hallja az ur, keressen magának olyan bolondot, a ki ezt elhigye! — Hát hogy veled is így ne járjak, ezennel ünnepélyesen kijelentem, ha mindabban, a mit elmondok, egy szó föllentés van, akkor, akkor ám toponjan be hozzám egyszerre minden pesti hitelezőm.

Te, láttál már az uccsarkokon kópárust? Hogyne láttál volna. Kísérd csak egyszer figyelemmel, hogyan rendezi képeit. Egy zsinórra, egymás mellé függeszti Jézus Krisztust és Rózsa Sándort, neki mindegy, ez is kétfaras, az is! Hát, pajtás, a sors tul tesz ezen a képkereskedőn. Amilyen ellentéteket ez a szeszélyes istenasszony összehord, a milyen helyzeteket kitálál; mellette eltörpül a világ összes rémregénygyártója. De hagyjuk el a lyrikus ömlengéseket, térjünk át az epikára.

Emlékezel talán még, mennyire megörültem, mikor e nevelői állást elnyerve, megtudtam, hogy az Karásznán van; abban a kis alföldi városban, hol egyik nagybátyám is lakik. Az én kedves hóbortos Jani bácsimat, ki ugyanott jegyző, már vagy négy éve nem láttam. Egy részt tehát az, hogy őt ismét viszontláthatom, de meghallottam, hogy szép, felszerült leánya is van, — másfelől, hogy nevelősködésem alatt még sem leszek egészen idegenben, — e tudat megnyugtatót és kellemes napok reményével ültem vasutra. Nem akarlak kicsinyes apróságokkal untatni Utam meglehetősen egyhangú volt. Hanem egy kis intermezzot lehetetlen elhallgatnom. Szólnokig egyedül utaztam. Itt egy kis társaság szállt a kupéba s telepedett le velem szemben. Hármán voltak: két idősebb férfi és egy feltűnő szép fiatal leány. Figyelmemet azonnal felkeltötte, hogy alig váltának néhány szót, csak néznek egymásra s különösen rám. Ugy vettem észre, hogy a szép leány; ilyenkor mindig félre kapja fűrtös kis fejét s kihajol az ablakon; az egyik férfi tüszögöni kezd, a másik ásitásba fog, de olyan furcsán mintha valamennyien nevetésüket akarnák visszautjantani. E némajáték többször s mindig észrevehetőben ismétlődött. Kezdtém zavarba jönni. — Nyakkendőm nem áll félre, hajam nem borzas, orrom hegye sem kormos (megnéztem kis kezi tükörömben) de hát mit kacagnak ezek rajtam? Türtém egy darabig, de látva hogy a nevetési viszketeteg mind nagyobb erőt vesz rajtok, a legközelebbi állomásnál pakolni kezdtem. Végre az egyik öreg ur megszólított.

Ki száll már uramöcsém? —

Mérgesen visszavágtam:

— Nem én kérem, hanem veszem észre, hogy alkalmatlan vagyok, hát inkább távozom! —

Még erre a tizenhárom próbás gorombaságra sem adtak felvilágosítást, hanem kérésre fogták a dolgot. A kisasszony hozzám fordult, rám nézett okos kék szemével s őszinte bensőséggel mondta: — „Bocsásson meg, ha megsértettük, de biztosítom, éppen nem volt szándékunkban. Maradjon kérem köztünk, különben azt kellene hinnünk, hogy megnehezelt ránk.” — Oda lett az én haragom azonnal, megbűvölt a tekintetével s szépen visszaültem helyemre.

Társaságba már nem bocsátkozhattunk, mert a vonat fűtyölt s közeledtünk Karásznához. Csak annyit tudtam meg, hogy ők is ott szállnak ki. — Kiváncsi voltam a kis városra, hol meglehetősen több évet kell töltönnem s kihajoltam a kupé ablakán.

Egyszer csak fülemben csendül a Rákóczy-induló közbe hatalmas taracklövés puffogtak s a mint a vonat közeledik az állomáshoz, látom, hogy az fel van lobogóva, a perron telve emberekkel, két oldalt cifra mentés lovas bandérium áll. Majd felharsan az éljenzés, kendőket lobogtatnak a vonat felé s a cigány banda ismét indulót húz. — Mi történhetik itt? — gondolom magamban. Micsoda nevezetes egyéniség jöhet velünk? — Alig hogy e kérdést átcikázik agyamon, a kocsi ajtaját felrántják s én kíváncsián kilépek. A tömeg újra kezdi az éljenzést, mozarak durrognak s midőn a perron felé sietek, egyszerre csak elém toppan az én rég nem látott Jani bátyám s kezével csendet int. Mindenki elhallgat, ő meg harsány hangon rákezd:

— Mélyen tisztelt és hön szeretett jelöltünk! — (Ujabb éljenzés.)

Hát nézek, hogy kinek szólhat mindez, de mögöttem — senkit sem látok. Az éljenzés alatt bátyám hozzám hajolt.

Szervusz fiu; ne vágj olyan savanyu képet! —

De édes bátyám! . . . hebegém elképedve. . .

— Fogd be a szád! — s ezzel újra rákezdte: — Kijöttünk eléd, érdemes férfit! . . .

Nem értettem én az egészből egy szót sem. Csak a roppant „éljen” zajra riadtam fel kábultságomból. A bácsi újra fülemben sugott:

— Mondj egy pár köszönő szót! —

Megrémültem. De a kérélehetetlen hallgatóság közt csend lett; feleletre vártak. Na hát isten neki!

— Érdemes polgárok! — kezdtém rekedten. —

Lekkes fogadtatások meglepett. (soha ilyen igazat nem mondtam) és meghatott. Megindultságomnak megbocsátjátok talán, ha hálám és köszönetemnek nem tudok méltó kifejező szavakat találni. Fogadjatok körötökbe, mint hozzátok hasonlókat, — mint leghűbő barátot, mint . . . mint hozzátok tartozót, aki . . . aki .

Jani bácsi intésére a cigányok Rákóczyval fejezték be a mondatot, melyre magam képtelen lettem volna.

Hát hallottál már ilyen örültséget? Egy szegény tanárjelöltet, ki a vidékre megy nevelőségbe, képviselőjelölt gyanánt fogadnak!

Egy szempillantás alatt előállt a négy lovas, fellobogózt bárói hintó, abba beleültettek, a bácsi mellém telepedett, azzal a tömeg szakadatlan éljenzési közt kezdetét vette a diadalmenet a kis városon keresztül a dombon álló kastély, melynek parkkapujában maga Csornay báró várt reánk. A meglepetéstől s a sok hajlongástól meredten szálltam ki a hintóból. A báró keblére ült, a banderisták pisztolyokat sütögettek s az összesereglett nép harsogó éljenzései között lepkedtünk fel a kastély lépcsőin az elfogadó terembe.

(Foly. köv.)

Az elhizott.*)

I.

Mintha csak az elhizottak számára termette volna a nótafa azt a dalt, hogy „teher nekem az élet!” Mert hiszen nem létezik a földön öröm, amit ő élvezhetne, nincsen gyönyöre a világnak, mit ez az ő számára nyújthatna. A szoba unott négy fala közé van szorítva, a szabadba ki nem mehet, hogy időnkint a természet üde levegőjét szivhassa be ziháló tüdője: mert hisz a roppant testet lábai hogy bírják el?

Társaságot nem gyűjthet maga köré, hisz számos szivének egészen a mélyéig hat az a gunyos mosolygás, melyet mindegyik vendége sikertelenül igyekszik ajkairól száműzni.

A legkedvesebb ételét tolja el szájától, mert orvosai s a világ azt mondta, hogy ami legjobban ízlik neki, az hizlalja őt leginkább.

Szegénynek a teste egy idomtalan húskolonc, melynek tehetetlenségét legjobban ő maga érzi; lelkét pedig mindenki érzéketlen hülye szellemnek tartja, mely nem fogékony semmi érzelem iránt sem.

Hogy is ne? mikor, ha öröm éri, arczán a nevetésnek nincsen nyoma, és ha fájdalom van, arca akkor is azt a monoton kifejezéstelenséget tükrözi le, milyen a bambát jellemzi. Pedig hogyan érez ő ott belül, hogy metszi őt ott a fájdalom, hogyan éltethetné őt ott benn az öröm: de mit tehet arról ő, hogy a csontjait takaró vastag zsírvánkus miatt az arcz többé nem lehet az élet tüköre, hogy az nem engedi kifejezésre jutni a kitörő fájdalom vagy öröm jellegző vonásait!

Alaktalan massa az egész arcz, és csak a mélyen benmaradt szempár fürge mozgása tanúsítja, hogy még kis élet pislog a nagy kolosszusban.

És ha még megállapodnának ezen a lépcsőn a szegény hizók. Nem! sőt rémülve veszik észre, hogy taile-jük napról-napra hengerdedebb lesz, hogy óriási étvágyuk a hizással góliáthnyi egyenlőpést tart, hogy sem az élvezetektől való tartózkodás, sem a lukullusi ebédől naponta megvonogatott apró csipetek nem hozzák közelebb őket a normál-emberekhez.

* Mutatvány Dr. Bruck (Hidas) Pál orvosnak „Az elhizás és gyógyítása” cz. legújabb megjelent népszerű füzetéből.

És ha ez a „jólétre valló” állapot előbbhaladott korú városatyát, vagy házi urat, avagy számos unokának örvendező nagyanyát szerencsétlen, még hagyján; de az már szomorúbb, ha gondos, és gyermekei szépségére hű anya — aki eleinte mosolygó csodálkozással legelteti szemét nyolcz éves leánygyermekén és fejcsóválva látja tudományaink körös kidomborodását; — csakhamar ijedve látja, hogy mint tüneznék el egyenlő kint a gyönyörű körvonalak, azok a csodált szép lábikrák a megszokadást miként feszítik az ugyis tágabba hagyott harisnyákat; a leányka sírva dobja sarokba a kintző mellfűzőt... és a még néhány hónap előtt mosolygó csodált leányka helyébe ma egy zárpolyába burkolt henger lép, mely járás helyett görög, légzés helyett szuszog s evé helyett tal...

Ezek a szegények nyomorultabbaknak találják magukat annál az egész városban gyógythatatlannak ismert betegségben szenvedő X-nél, és szerencsétlenebbek, mint az a fehérképu, finom bőrű, vékony grófkisasszony, kiről az orvosok már a télen lemondtak, hiszen „száraz betegsége” van.

Mert ezek sorsa iránt legalább a jobbszívűek részvételt viseltek, sajnálják őket, a legtöbbször kikitő számukra egy szárazkóró sóhajtás: míg ők legfeljebb egy gyönyörű mosolyt lehetnek el a szanatórium arczától. És ha egyikük-másikuk panaszkodni nem restel, kikaczagják őket mikor olyan jó szímben vannak.

Csak az érzi át ezeknek a szerencsétleneknek szomorú helyzetét, aki nem utasítja alaptalanul vissza jogos panaszaikat, hanem kutató szemmel a mélybe lát; csak az lesz igazi barátjuk, aki tapasztalja, hogy a nap világánál sohasem látni őket, hogy az ő számukra be van zárva a nyilvános hely, a sétatér, a műterem; és tapasztalja, hogy a szegények csak a sötétben mernek kidöcögni az utcára, és félve lépnek, mint a tolvaj, hogy meglöpjék testüket a csutokdók tekintetétől.

Mint hogy ezeken a szerencsétleneken segíteni kell, s minthogy a segítés hosszasan tart s nem állhatnak ezen ideig folytonosan orvos kezelése alatt; miután tapasztaljuk, hogy az ilyen hosszas és sokszor nehéz gyógyításmódnak csak az a beteg veti magát alá, aki tudja, hogy baja mily veszélyes jár a jövőben, s aki megérti, hogy miért kell neki hónapok során át a kedves délutáni alvásról lemondani, izgatott körsétákat tenni, és sokszor a legkedvesebb falatjáról is lemondani; azért határoztuk el magunkat úgy, hogy az elhízás gyógyításmódja előtt elmondjuk annak okát és keletkezését is; azért fogunk szólni — bár lehető rövidséggel — a racionális táplálkozásról és a táplálkozás physiologiájáról.

Irodalom.

Uj ezélszerű tanszer.

Az újabb tanszer nagyon helyesen szeltek arra, hogy első sorban a gyermek szülőföldjét ismerje meg s csak azután térjen át az ország és a világrészek ismeretére. Helyes földrajzi oktatás csak jó földtérkép, térképek atlaszok által lehetséges. Tekintetbe véve a földrajzi oktatásnál azt, hogy a gyermek első sorban is szülőföldjének földrajzi sajátosságait ismerje meg: üdvözlünk a tanszernek terén mindenolyan újítást, mely a követelménynek megfelel. Ilyen tanszer pedig az, a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium által is ajánlott

ÁLTALÁNOS ISKOLAI ATLASZ,

melyet **Méhner Vilmos** könyvkiadó Budapesten áll ki, mely bámulatos olcsóságánál (36 kr.) és díszes kiállításánál fogva hivatva van arra, hogy a földrajzi oktatás jelentékeny segédeszközévé váljék s a gyermek kedvét a földrajz tanulására serkentse, a mit már azaz is elér, hogy minden megyére nézve tekintettel van a kiadó, a mennyiben az illető megye helyi tanuló **saját megyéjét találja az első lapon** az atlaszban, és pedig olyképp vannak a megyei térképek készíttve, hogy minden járás és város területét külön-külön színből van feltüntetve. De nem csak atlaszban kötvé, hanem **külön-külön is kapható egy megyei térkép**, még pedig hallatlan olcsó áron, csupán **8 krajczárért**, sőt tömeges megrendeléseknél iskolák részére az illető iskola szegény sorsú gyermekek számára ingyen példányokat is kap. A legmelegebben hívjuk föl a **szülők, tanítók és iskolahatóságok** figyelmét e jeles kiadványra.

Különfélek.

— **Ő Felsője Ferencz József** királyunk születés napja alkalmából díszes istentisztelet tartatott a belvárosi szt. Terézről elnevezett székesegyházban, melyen a városi magistratus, a katonai tisztikar, teljes számban, a főgymnasiai s egyéb tanintézetek tanárai és tanítói nagyszámú tagok képviselőiben jelentek meg.

— **Kinevezés.** A m. kir. vallás és közoktatásiügyi miniszter Danielovits Kálmán ugvári kath. főgymnasiai helyettes tanárt, a zombori állami főgymnasiahoz rendes tanárrá nevezte ki.

— **A Szentiványi Jóó Károly** úr által a belvárosi Szent-Terézről nevezett egyháznak ajándékozott, remekművű csillár felszerelése f. hó 20 án ment végbe. A felszerelést M a m u s i c h M á t y á s belvárosi plébános úr teljesíté; megelőzőleg hangulatellen beszédben emlékezve meg Jóó Károly úrnak a vallás iránt kifejezett eme kegyeletes tényéről, mely minden jó kereszténynek csak buzdításul s követendő példának szolgálhat.

Gnál Ferencz urat a Pécsett megtartott dalünnepélyen való tartózkodása alkalmából nagy kellemetlenség érte amennyiben egy jól öltözött kétes existenciájú, ki magát Szabolcsi néven a „Pesti Hírlap” tudósítójának adta ki, ellopta tőle aranyóráját láncostól. A pécsi ügyes rendőrségnek azonban sikerült alig pár óra alatt az ellopott értékes órát egy zálogházban feltalálni s

a zálogháztulajdonos leírása után a tettest is kézre keríteni.

— **Beküldetett.** Magyarország egyetlen nemzeti ünnepének örömet, Szabadkán ez idén is ama dissonantia zavarta meg, hogy az istentiszteleten bunyevác prédikáció volt. Már bocsásson meg akárki, de Szent István magyar király ünnepét Magyarországon, első helyen is magyar istentisztelet illeti meg; mindegyik szakitani kell azon avas slendriánnál, hogy „a 10 órai nagy mise a bunyevácoké.” Ezen napnak kivétel kell képeznie a többi ünnepek sorából; annak úgy a tiszta magyar, valamint a vegyes, sőt a teljesen magyar nem magyar ajku plébániák kon egyaránt tisztán magyarul kell megünnepeltetni; mert ezzel mutatjuk meg külsőleg is, hogy magyar honpolgárok vagyunk s szent István személyében a magyar nemzet keresztény szentjét, első apostoli királyát, de egyúttal a magyar birodalomnak Európa keresztény államai között beill leszűjjet, rendezőjét, törvényhozóját, szóval: államiségünknek megalkotóját tiszteljük. Ugy hiszük tehát, hogy mindezek előgördítőlják a fönnbbit tejtett kívánalmakat. Meg is vagyunk győződve, hogy hazafias magyar szellemű törvényhatóságunk ezen érdemben megfelelő lépéseket fog tenni az ordinariátusnál; Kalocsa hazafias főpapja pedig örömmel fog a hatóság lépéséhez járulni s elrendeli, hogy Szabadkának s illetve főmegyejének minden plébánosa Szent István magyar király ünnepén magyar istentiszteletet tartson. Egy magyar katolikus honfi.

— **Esküvő.** Holnap délután 6 órakor tartja egybekelését Fazekas Gyula úr Jóó Irma kisasszonnyal, néhai Jóó Ödön kedves és szelleműs leányával. A menyegző a kisasszony nagybátyjánál Jóó Nándor úrnál leendő, ki a menyasszonynak édes atyját pótolta. Tartós boldogságot és szerencsét kívánunk az ifjú párnak.

— **Értesítés.** A szabadkai közs. főgymnasiaumban az 1886/7. iskolai évre a beírások f. évi aug. 28—31. napján délelőtt 9—12 óráig eszközöltetnek; a javító és pótló vizsgálatok pedig az említett napok délutánján tartatnak meg. Az igazgatóság felhívja különösen azon t. szülők és gyámok figyelmét, kik az I. osztályra óhajtanak növendékeket felvetetni, a f. évi jul. 22-én 26,183. sz. alatt a városi hatósághoz intézett ama miniszteri rendeletre, mely szerint az itteni főgymnasiaumban a párhuzamos két első osztályra 65—65 tanulóval több föl nem vétethetik. Az igazgatóság emel fogva az I. osztályra való felvételnél a helybelieknek elsőseget óhajtván adni, felhívja az illetőket, hogy a beírásra aug. 28—30. napján jelenkezzenek, mert aug. 31-én az I. osztályra már vidékiek is felvétetnek s ha a lent kitett szám elértetik, a felvetel az I. osztályra nézve beszünttetetik. Kelt Szabadkán, 1886. aug. 18-án Az igazgatóság.

— **Szülők figyelmébe.** A közeledő iskolai időszak beálltával hasznos szolgálatot vélnék tenni különösen a vidéken lakó szülőknek, annak köztudomásra hozásával, hogy a helybeli főgymnasiaumban igazgatóságánál több az intelligens osztályhoz tartozó szülő jelentkezett kik hajlandóknak nyilatkoztak 2—3 gymnasiumi tanulót teljes ellátásra elvállalni s felettük a kellő felügyeletet gyakorolni.

— **Az osztrák magyar bank főtanácsa** e hó 12-én tartott ülésén elhatározta, hogy az ország nagyobb városiban s így Szabadkán is melék telepet állít. A szabadkai fiók bank vezetésével a helybeli takarékpénztár és népbank bízott meg.

— **Sport.** Az „Achilles egyesület” e hó 15-én tartott választmányi ülésén nagybbszerű kirándulás tervezetét dolgozta ki. Az ország összes kerékpárosaihoz felhívást intézett, hogy a kiránduláson minél nagyobb számban részt vegyenek. Indulás szept. 3-án lesz Szegedről s visszaérkezve szept. 10-én Szabadka és Zenta közt az országuton nagyszabású versenyeket rendeznek. Jelentkezéseket elfogad Rémy Róbert bajnok egyesületi főkonzul.

— **A Landesmann Lipót-féle** szabadkai felső fiu n. iskoláról és nevelőintézetéről valamennyi helybeli lapban megjelent értesítés kiegészítésül ideiktatom a budapesti N. P. Journálban f. hó 3-án megjelent kis hirdetést, eredeti német szövegében, szóról szóra a mintkövetkezik: **Lehr- u. Erziehungsanstalt des Dir. Landesmann in Szabadka. Gewissenhafter Unterricht in sämtlichen, dem Kaufmanne, Industriellen und Landwirthe nöthigen Vorkenntnissen. Vorber. zur E. n. j. Freiw. Prüfung; Pensionat nach Master der früherer Pester Arnold W. Braunschen Handels-schule. Empfehlenswerth für Knaben (6—16 Jahren) von schwacher Konstitution oder schwerer Fassungskraft. Programm gratis.** Igazán megvallom, hogy ha az a Schornál kezembe nem kerül, maig se tudnám, minő kincsét bír nagy Szabadka város; de az a szerencsétlenség sem esik vala meg rajtam, hogy néhai Bürgözdly bácsiolt-táblájának versői csak töredékesen jussanak eszembe. Igaz hogy én azokat még az ólmos botos restauratók aranykorában olvastam s azóta a tábla talán már el is pusztult, de úgy gondolom, hogy a megmenthető jó lesz mégis megmenteni. Ide írom tehát a töredéket, a mely is ekképp hangzik:

A hosszú haj levágatik,
Szakáll leberetváltatik,
A fájós fog kihuzatik,
Gonosz tyúkszem kiirtatik,

.....
Cseléd, házhoz álltatik.

.....
S ki által mindez történik:
Bürgözdlynek hivattatik
Doktor urnak szólittatik!
És jól megjutalmaztatik. (Beküldetett.)

— **Koosz József** f. évi augusztus hó 19-én, életének 68-ik, boldog házassága 44. évében elhunyt. Aldás és béke lebegjen porai felett!

— **Tűzet jeleztek** f. hó 20 án d. e. 9 óra tájban a városháza tornyáról. Szerencsére az egész annyiból állott, hogy a sándori kapun kívül egy szalmakazal gyuladt ki melyet az ott levők hamarosan eloltottak.

Adoma!

A vak ember, Két barátó találkozik az utcán. „Tudja-e kedves A., hogy X asszonynak megint gyermeke született. Most már a hetedik” — „A szegény asszony. És férje pupos meg sátu” — „Az mit sem tesz. Ismertem egy asszonyt kinek tizenkét gyermeke volt s a férje vak volt” — Annak a férjnek nagy on vaknak kelletett lennie.

Nyilt-tér. *)

Alulirotnak felsőbb helyen engedélyezett és a nyilvánosság joggal felruházott leánynevelő intézetében Baján a jövő 1886/87 tanévben leánynövendékek teljes ellátásra is felvétetnek. Lelekiismeretes felügyeletért és alapos oktatásért szavatosságot vállalok. Francia és német nyelven való társalgás a házban. Értesítések kívánatra bérmentve és ingyen küldetnek. Kérdezősködések f. évi. aug. 23-tól szeptember elsöig kérek.

Kelt Baján, 1886. augusztus hóban.

Nitschner Janka,

okl. tanító s intézettelajdonos.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

A szerkesztésért felelős:
BITTERMANN JÓZSEF
kiadó és laptulajdonos.

HIRDETÉSEK.

Kedvező

BUTOR-ÉRTESÍTÉS!!

Az „Első nagyforgalmu butortelep” Andrássy ut. 19. cég feloslása következtében az egész butor-raktárt rendkívül kedvezően megvettem.

Nemcsak szállal, hanem a butor-gyártás különös munkaképessége, továbbá a nagyban anyagbeszerzés oly helyzetbe juttatnak, hogy a tisztelt butorvásárló közönségnek, több száz szobát tevő raktárból

asztalos- és kárpitos-butorokat

készpénzfizetés mellett

a rendes gyári áron alul helyiségben eladhatok. Finom butoroknál, nagyobb butorzatoknál és házassági kelengyeknél különös kedvezmények.

Steinbach Sándor

Budapest, Ferencz-József-tér 6. szám alatt,
6—4 a lánczhíddal szemben.

Hirdetés.

Kiskoru Kovacsics János tulajdonát tevő lakház a hozzá tartozó 100 öles beltelekkel együtt, mely a szabadkai 2100 sz. tjkvben 2382/2. b. hrzs. alatt van felvéve, a szabadkai árvaszékeknek 1471/1886 sz. végzése folytán 1886 evi augusztus hó 22-én alulirotn hivatalos helyiségében, dél előtt 10 órakor nyilvános önkéntes árverésen eladni fog, melyre venni szándékozók meghivatnak azzal, hogy az árverési feltételek ugyanott megtekinthetők.

Szabadka 1886 augusztus 13-án

2—2 **Vojnics Félix**
közgyám